

ดนตรีรูงเกในพิธีกรรมแก้บน ของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์

Rungek Music for the Kae Bon Ceremony
of Urak Lawoi Ethnic Groups

จารุวัฒน์ นวลไย^[1]

Jarawat Nualyai

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี^[2]

Chalerm Sak Pikulsri

เรวดี อึ้งโพธิ์^[3]

Rewadee Ungpho

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาของพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์ และ 2) เพื่อศึกษาขั้นตอนพิธีกรรมแก้บน และดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพทางด้านดนตรีวิทยา ทำการศึกษาโดยเลือกผู้ที่มีความรู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ดนตรีอุรักลาไวย์เป็นเวลานาน จากคำแนะนำของบุคคลในชุมชนที่บอกต่อๆ กันไป ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการกล่าวถึงบ่อยที่สุด และเลือกตามเหตุการณ์ หรือสถานที่เฉพาะหน้าขณะพบผู้รู้โดยบังเอิญในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสำรวจ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ เลือกพื้นที่ศึกษาได้แก่ บ้านแหลมตึกแก บริเวณหาดราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต บ้านสังกะอู อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และเกาะหลีเป๊ะ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ผลจากการศึกษาพบว่า 1) พิธีกรรมแก้บนเกิดจากระบบความคิดในเรื่องอำนาจ

[1] นักศึกษาปริญญาเอก สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[2] ศาสตราจารย์ ดร. ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาสารพัดศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ของวิญญาณของบรรพบุรุษที่ช่วยให้สมปรารถนาตามคำขอและตอบแทนตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ 2) ขั้นตอนพิธีกรรม ประกอบด้วย การจัดสถานที่ การเตรียมอุปกรณ์เครื่องเซ่น และเครื่องดนตรี บทเพลงแก้บนมี 7 บทเพลง ได้แก่ ลาสุดูวา ลาสุมะอินัง ลาสุอายัมดิเตะ ลาสุเลงังกังกง ลาสุทะลักทักทัก ลาสุปากูเกล็ง และลาสุซาปาอิตู

คำสำคัญ รุงเก รonggeng พิธีกรรมแก้บน ชาวเล อุรักลาโว้ย

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the history of Kae Bon Ritual. 2) the steps of Kae Bon Ritual and the music used in the Kae Bon Ritual of the ethnic Urak Lawoi. The study was qualitative research in musicology. The participants were those with expertise, practitioners, and related people with long experience in Urak Lawoi music. Data were collected based on the relayed advice of people in the community, most frequently named people, and the unprecedented events or venues while meeting the expertise by accident. The instruments used to collect data included a survey, an observation form, and interviews. The data were analyzed using ethnic identity concepts. The areas selected were 1) Ban Laem Took-Kae in the area of Rawai beach, Mueang, Phuket, 2) Ban Sangka-u House, Ko Lanta, Krabi, and 3) Ko Lipe, Mueang, Satun.

The results of the study showed that 1) Kae Bon Ritual was derived from the thinking concept of the power of ancestors' spirit; the spirit makes the wish of the ethnic Urak Lawoi come true and they have to return the spirits and the things they promised. This concept is a mutual agreement. 2) The steps of the ceremony are; setting up the venue, preparing the offerings, musical instruments and seven Kae Bon songs; Lagu-Dua Lagu-Ma'inang, Lagu-Ayam Didae, Lagu-Lae-ngang-Kang-Kong, Lagu-Talak-Tak-Tak, Lagu-Pa-gu-Gae-Lang and Lagu-Sa-Pa-Itu.

Keywords: Rungek, Ronggeng, Kae Bon Ritual, Sea Gypsies, Urak Lawoi

บทนำ

อุรักลาโว้ย (Urak Lawoi) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล (Sea Gypsy) กลุ่มหนึ่งที่นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วิญญาณบรรพบุรุษ และวิญญาณในธรรมชาติ ในอดีตเดินทางเร่ร่อนอยู่บริเวณชายฝั่งและเกาะต่างๆ ในแถบคาบสมุทรมลายู ก่อนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตการปกครองของประเทศไทย อุรักลาโว้ยส่วนใหญ่มีความศรัทธามั่นคงอยู่กับวิญญาณบรรพบุรุษในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี เพราะเชื่อว่าการประกอบกิจการใดที่สำเร็จได้นั้นเกิดจากบรรพบุรุษคอยช่วยเหลือคุ้มครองให้ประสบความสำเร็จ หากติดขัดหรือมีความขัดข้องในสิ่งที่ตั้งใจ หรือเกิดความไม่สบายใจขึ้น อุรักลาโว้ยจะอธิษฐานกับวิญญาณบรรพบุรุษที่ตนนับถือเพื่อขอให้ช่วยเหลือตามที่ตั้งใจไว้ ผ่านคำมั่นสัญญาที่จะปฏิบัติตามเมื่อประสบความสำเร็จ และหลังจากประสบความสำเร็จอุรักลาโว้ยจะประกอบพิธีกรรม “แก้บน” หรือ “อุ้ยยีนัยจ” ซึ่งดนตรีวงเบ็นเป็นหนึ่งในคำมั่นสัญญาที่กลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาโว้ยนิยมนำมาใช้แก้บนหลังจากที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ได้อธิษฐานไว้

บทความนี้มุ่งศึกษาดนตรีวงเบ็นของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาโว้ยโดยเน้นที่พิธีกรรมแก้บน หรือพิธีกรรมอุ้ยยีนัยจ ซึ่งจัดขึ้นในช่วงขึ้น 1 ค่ำ ถึง 15 ค่ำ ของทุกเดือน เพื่อเซ่นสรวงวิญญาณบรรพบุรุษ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามที่อธิษฐานให้คำมั่นสัญญาไว้ โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามที่ชุมชนชาวเลบ้านแหลมตุ๊กแก หมู่ที่ 4 ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต ชุมชนชาวเลราไว หมู่ที่ 2 ตำบลราไว อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต ชุมชนชาวเลบ้านสังกะอู หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอลันตา จังหวัดกระบี่ และชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอมือง จังหวัดสตูล เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นการนำดนตรีวงเบ็นไปใช้ในพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาโว้ย การเก็บข้อมูลภาคสนามในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์ด้วยแนวคิดอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ประกอบกับแนวคิดด้านบทบาทหน้าที่ทางดนตรีร่วมกับการตีความเชิงสัญลักษณ์ในพิธีกรรมแก้บน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาโว้ย
2. เพื่อศึกษาขั้นตอนพิธีกรรมแก้บน และดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาโว้ย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ที่มีลักษณะ “Information cases” ที่สามารถศึกษาอย่างเจาะลึกได้มาก และมีความหมายต่อหลักการศึกษา เลือกโดยยึดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก (Purposeful sampling) (Patto, 1990) โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับดนตรีชาติพันธุ์อุรุกรลาไว้อย่างเป็นเวลานาน เลือกจากการแนะนำของคนในชุมชนที่บอกต่อๆ กันไป ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการกล่าวถึงบ่อยที่สุด และเลือกตามเหตุการณ์ หรือสถานการณ์เฉพาะหน้าขณะพบผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยบังเอิญในการเก็บข้อมูลภาคสนาม (ชาย โพธิสิตา, 2552) ประกอบด้วยผู้รู้จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติจำนวน 25 คน และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 47 คน

2. พื้นที่วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่วิจัยโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่วิจัยดังนี้

2.1. เป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่กลุ่มชาติพันธุ์อุรุกรลาไว้อยู่อาศัยเดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยในประเทศไทยตั้งแต่ในอดีต และปัจจุบันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์อุรุกรลาไว้อยู่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก

2.2. เป็นพื้นที่ที่กลุ่มชาติพันธุ์อุรุกรลาไว้อย่างคงสืบทอดอารังรักษาพิธีกรรมเก่าในวิถีชีวิตมาอย่างต่อเนื่อง

2.3. เป็นพื้นที่ที่มีดนตรีวงสมบูรณทั้งด้านเครื่องดนตรี วงดนตรี บทเพลง และนักดนตรีที่สามารถศึกษาในเชิงลึกได้อย่างต่อเนื่อง จากหลักเกณฑ์การเลือกพื้นที่ดังกล่าว พื้นที่วิจัยที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) ชุมชนชาวเลบ้านแหลมตุ๊กแก (เกาะสิเหร่) หมู่ที่ 4 ตำบลรัชฎา อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 2) ชุมชนชาวเลราไวย์ หมู่ที่ 2 ตำบลราไวย์ อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 3) ชุมชนชาวเลบ้านสังกะอู หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอกะลันตา จังหวัดกระบี่ และ 4) ชุมชนชาวเลเกาะหลีเป๊ะ หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอมืองสตูล จังหวัดสตูล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยได้แก่

1. แบบสำรวจ (Survey) ใช้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นของบริบทพื้นที่ ประชากร กลุ่มชาติพันธุ์อุรกลาไวยซึ่งตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย รวมถึงวัฒนธรรมดนตรีที่ปรากฏในวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์อุรกลาไวย เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. แบบสังเกต (Observation) ใช้แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) สังเกตกลุ่มผู้รู้ (Key Informants) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) และกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (General Informants) เรื่องดนตรีรุ่งในพิธีกรรมแก่น

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งออกเป็น แบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) เป็นคำถามเกี่ยวกับเครื่องดนตรี วงดนตรี บทเพลงดนตรี รุ่งในพิธีกรรมแก่น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

2. นำข้อมูลจากภาคสนามที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสำรวจ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และข้อมูลถอดจากเครื่องบันทึกเสียง แยกประเภทจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ และประเด็นที่วิจัย

3. ศึกษาข้อมูลในข้อ 1 และข้อ 2 อย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจข้อมูล

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างในรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบข้อมูลอีกครั้ง

ผลการศึกษา

1. ความเป็นมาของพิธีกรรมแก่นของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์

กลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์มีวิถีชีวิตผูกพันอยู่กับท้องทะเล อยู่รวมกันเป็นกลุ่มอันยาวนานนับตั้งแต่ในอดีต มีความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่รู้สึกได้ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ กลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์มีความเชื่อและนับถือบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วจะคอยปกป้องรักษาคุ้มครองให้ลูกหลานอยู่เย็นเป็นสุข อีกทั้งยังมีความเชื่อในเรื่องวิญญาณในธรรมชาติว่า มีเจ้าที่เจ้าทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นผู้อยู่ดูแลอยู่ การจะประกอบกิจอันใดก็จะต้องบอกกล่าวเพื่อเป็นการขอก่อนทุกครั้ง อย่างเช่น การออกไปหาปลาก่อนที่จะลงทะเล เพื่อไปจับก็จะต้องมีการขอเจ้าที่เจ้าทางที่ดูแลอยู่บริเวณนั้นก่อน หรือการที่ไปจับสัตว์ทะเลอยู่บ่อยครั้งก็จะตอบแทนด้วยการเซ่นไหว้วิญญาณในธรรมชาติ และการตอบแทนวิญญาณบรรพบุรุษ วิญญาณในธรรมชาตินี้เองจึงเป็นที่มาของความเชื่อในสังคมกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์เกิดเป็นพิธีกรรมแก่นที่ต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ มากมายเพื่อที่จะทำให้พิธีกรรมเกิดความขลังและมีความศักดิ์สิทธิ์เป็นขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา

พิธีกรรมแก่น หรือในภาษาอุรักลาไวย์เรียกว่า อุฮ์ยนิยัจ เป็นพิธีกรรมแก่นเพื่อเซ่นสรวงวิญญาณของบรรพบุรุษ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามทฤษฎีฐานขอในสิ่งที่ต้องการโดยมีการให้คำมั่นสัญญาไว้ เมื่อประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการก็จะทำตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ การบนบานศาลกล่าวอุรักลาไวย์ส่วนใหญ่จะบนบานกับบรรพบุรุษของตนโดยพิธีกรรมดังกล่าวจะจัดขึ้นในช่วงขึ้น 1 ค่ำ ถึง 15 ค่ำ ของทุกเดือน ไม่นิยมจัดในช่วงข้างแรมเพราะเชื่อว่าในช่วงของข้างแรมเป็นเดือนดับการที่จะทำอะไรก็จะไม่เจริญรุ่งเรือง

มูลเหตุของการนำดนตรีวงมโหรีมาใช้ในพิธีกรรมอุฮ์ยนิยัจมี 4 ประการ คือ

1. เพื่อรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับบรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
2. เพื่อเป็นการระลึกถึงบรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
3. เพื่อเป็นการรวมตัวพบปะสังสรรค์ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักร้องและนักดนตรีด้วยกัน แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งภายในกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์
4. เพื่อเป็นการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์ที่ปฏิบัติสืบต่อมาในสังคมตั้งแต่ในอดีต

2. ขั้นตอนพิธีกรรมแก้บน และดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์ อูรักลาโว้ย

2.1. ขั้นตอนพิธีกรรมแก้บน

การดำเนินงานพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อูรักลาโว้ย หลังจากประสบ ความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหลังจากที่ได้บนบานศาลกล่าวไว้ว่า หากสำเร็จจะนำดนตรีมาบรรเลงให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ฟังตามคำสัญญาที่ให้ไว้ อูรักลาโว้ย จะกำหนดวันเพื่อประกอบพิธีกรรมแก้บน ซึ่งจัดเพียงวันเดียวนิยมจัดในเวลา ช่วงบ่ายของวันโดยมีรายละเอียดการจัดดังนี้

2.2.1 การเตรียมพิธีกรรมแก้บน

ขั้นตอนที่ 1 สถานที่ประกอบพิธีกรรมแก้บน

สถานที่ประกอบพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อูรักลาโว้ยจะจัด ในบ้านบริเวณใต้หิ้งของบรรพบุรุษที่ได้ทำการบนบานศาลกล่าวไว้ ด้านล่าง ของหิ้งจะจัดเป็นลานไว้สำหรับวางเครื่องเช่นสรวงและเป็นที่นั่งของโต๊ะหมอ สำหรับประกอบพิธี

ขั้นตอนที่ 2 อุปกรณ์และเครื่องเช่นสรวง

อุปกรณ์และเครื่องเช่นสรวงวิญญาณของบรรพบุรุษ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อใช้ในการประกอบพิธีแก้บนประกอบด้วย

1. รูปภาพบรรพบุรุษ เพื่อใช้แทนร่างของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว
2. เทียนขี้ผึ้ง เปลวเทียนใช้เพื่อสื่อสารระหว่างวิญญาณของบรรพบุรุษ กับโต๊ะหมอ

3. กายาน ควันกายานใช้ประกอบขณะบริกรรมคาถา เพื่อสร้างความเป็น สิริมงคล ปิดเป่าสิ่งที่ไม่ดี และช่วยสร้างบรรยากาศของพิธีกรรมแก้บนให้มีความขลัง และศักดิ์สิทธิ์

4. เครื่องเช่นที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บนเป็นสิ่งที่แสดงถึงการให้ความเคารพต่อวิญญาณบรรพบุรุษ ได้แก่ หมากพลู 3 คำ บุหรี่ใบจาก 3 มวน เหล้าแดง เหล้าขาว เหล้าเชียงซุน ประมาณ $\frac{1}{4}$ ของแก้ว น้ำเปล่า 1 แก้ว และน้ำแดง 1 แก้ว

5. ข้าวตอก ข้าวตอกที่โรยลงบนเทียนหากติดที่น้ำตาเทียนแสดงว่า วิญญาณบรรพบุรุษตอบรับในสิ่งที่โต๊ะหมอสื่อสาร และมีการโปรยข้าวตอก เพื่อความเป็นสิริมงคล

6. เครื่องดนตรีที่เรารู้จักที่ใช้บรรเลงในพิธีกรรมแก้บน

6.1 ไวโอลิน (ป้อนูล่า)	1	คัน
6.2 รำมะนา (บรานา)	1	คู่
รำมะนาแม่ (บรานาอีโนก)	1	ลูก
บรานาอานะ (บรานาลูก)	1	ลูก
6.3 โหม่ง (กือตอะวะ)	1	ใบ
6.4 ฉิ่ง (จียะ)	1	คู่
6.5 กรับ (กายู)	1	คู่

ภาพที่ 1: การบรรเลงดนตรีที่เรารู้จักในพิธีแก้บน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ประกอบพิธีและผู้ร่วมพิธี

ในการประกอบพิธีแก้บน ประกอบพิธีและผู้ร่วมพิธีประกอบด้วย

1. โต๊ะหม่อ คือผู้ที่สื่อสารกับดวงวิญญาณบรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถประกอบพิธีกรรมแก้บนได้อย่างถูกต้องเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของบรรดาลูกหลานชาติพันธุ์อุรักลาไวย์ และผู้ที่เข้าร่วมในพิธีกรรม
2. นักร้อง และนักดนตรีที่เรารู้จัก ผู้บรรเลงเพลงประกอบพิธีกรรมแก้บน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบรรเลงเพลงได้อย่างถูกต้องตามขนบธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมา
3. อุรักลาไวย์ผู้ที่มีความศรัทธา

ภาพที่ 2-3: การประกอบพิธีกรรมแก้บน

2.2.2 ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมและดนตรีวงที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวก

หลังจากมีการจัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องเช่นสรวงเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มเข้าสู่การประกอบพิธีกรรมแก้บนโดยโตะหมอจะจุดกำยานใส่กระถางกำยานพร้อมกับบริกรรมคาถา เมื่อบริกรรมคาถาเสร็จจะส่งกระถางกำยานให้กับลูกหลานของบรรพบุรุษซึ่งนั่งเป็นวงกลมล้อมรอบเครื่องเช่นสรวง บรรพบุรุษ โดยเวียนกระถางกำยานไปทางซ้ายจำนวน 3 รอบ ขณะที่วนกระถางกำยาน โตะหมอจะจุดเทียนขี้ผึ้ง เมื่อวนครบ 3 รอบโตะหมอจะรับกระถางกำยานมาวางไว้ด้านหน้า และเริ่มพิธีกรรมสื่อสารกับวิญญาณบรรพบุรุษด้วยการดูเปลวเทียน พร้อมกับการโปรยข้าวตอกลงบนเทียนเป็นช่วงๆ เมื่อข้าวตอกติดน้ำตาเทียน บริเวณไส้เทียนถือว่าวิญญาณบรรพบุรุษได้รับรู้ถึงการที่ได้บนบานศาลกล่าวเอาไว้ จากนั้นโตะหมอจะเรียกผู้ที่ได้ทำการบนบานศาลกล่าวให้นั่งใกล้กับโตะหมอ เพื่อทำการแก้บนให้ขาดจากสิ่งที่ได้บนบาน โดยโตะหมอจะนำข้าวตอกมาวนรอบศีรษะของผู้บนบานจำนวน 3 รอบแล้วนำมาโปรยลงบนเทียนและเครื่องเช่นสรวง เมื่อโปรยข้าวตอกเสร็จโตะหมอจะให้สัญญาณแก่นักดนตรีวงเพื่อบรรเลงดนตรี บทเพลงที่บรรเลงในพิธีกรรมแก้บน ได้แก่

1. บทเพลงไหว้ครู หรือลาฮูตาโอะในภาษาอุรักลาไวก เป็นการบอกกล่าวครูบาอาจารย์ดนตรีวง และสิ่งศักดิ์สิทธิ์บริเวณที่ทำการแสดง ซึ่งจะต้องบรรเลงทุกครั้งเป็นอันดับแรก เป็นบทเพลงบรรเลงด้วยดนตรีล้วนๆ จำนวน 3 บทเพลง บรรเลงบทเพลงละ 3 รอบ คือลาฮูตูวา ลาฮูมะฮินัง และลาฮูอายัม ดิเตะ ตามลำดับ การบรรเลงจะบรรเลงบริเวณหน้าบ้านซึ่งเป็นบ้านที่มีหิ้งของบรรพบุรุษ เมื่อบรรเลงเสร็จแล้วนักร้องดนตรีวงจะนำข้าวตอกไปโปรยบริเวณศีรษะของผู้บนบาน พร้อมทั้งอธิษฐานให้ผู้บนบานนั้นขาดจากการให้คำมั่นสัญญาต่อการบนบานเพื่อที่จะไม่ต้องเป็นพันธะต่อกัน

ทำนองลาฮูตูวา

ทำนองลาฮูมะฮินัง

ทำนองลาฮูอายัมดิเตะ

2. บทเพลงแก่น หรือลาฮูฮูฮูฮูฮูฮูฮู เป็นบทเพลงเพื่อบรรเลงตอบแทน
 วิทยุณณบรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์หลังจากที่ผู้บบานประสบความสำเร็จ
 ในสิ่งที่ปรารถนา บทเพลงที่ใช้แก่นตามขนบธรรมเนียมอุรักลาไวยที่ถือปฏิบัติ
 กันมาจะเป็นดนตรีประกอบการขับร้องจำนวน 7 บทเพลง ได้แก่ ลาฮูตูวา
 ลาฮูมะฮินัง ลาฮูอายัมดิเตะ ลาฮูเล้งกั้งกั้ง ลาฮูทะลักทักทัก ลาฮูปาภูเกิ้ล

และลาซุซาปาอิตู ตามลำดับ โดย 3 บทเพลงแรกทำนองจะใช้เหมือนกันกับ บทเพลงไหว้ครู ส่วนจำนวนอีก 4 บทเพลงเป็นบทเพลงที่นิยมนำมาบรรเลง และขับร้องในพิธีกรรมแก้บน เมื่อบรรเลงบทเพลงครบ 7 บทเพลง อูรักลาโว้ย ถือว่าขาดจากการให้คำมั่นสัญญาต่อการบนบานและไม่เป็นพันธะต่อกัน ถือเป็นอันเสร็จสิ้นการบรรเลงดนตรีรูกะเพื่อแก้บนในพิธีกรรม

เนื้อร้องดนตรีรูกะในพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อูรักลาโว้ย เป็นเนื้อร้อง ภาษาอูรักลาโว้ยที่จดจำสืบทอดกันมา สามารถแบ่งเนื้อร้องตามเฉพาะบทเพลง ที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บนได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เนื้อร้องเฉพาะบทเพลง แบ่งย่อยเป็น 2 เนื้อร้อง คือ

1.1. เนื้อร้องที่มีเนื้อหาใช้สำหรับแก้บน เป็นเนื้อร้องที่ใช้ร้องเฉพาะในทำนอง ลาซุตูวา ลาซุมะอินัง และลาซุอายมอเคะ เพื่อให้สิ่งที่บนบานไว้นั้นขาดไม่ เป็นพันธะต่อกัน โดยเนื้อร้องที่ใช้แก้บนนี้สามารถนำมาร้องกับทำนองใดก็ได้ ดังที่กล่าวมา

1.2. เนื้อร้องเพลงลา ใช้ร้องเฉพาะทำนองลาซุตาเบะจีละ

2. เนื้อร้องที่มีเนื้อหาเพื่อความบันเทิงในพิธีกรรมแก้บน เพื่อสร้างความ สนุกสนานใช้ร้องในทำนองลาซุเล็งกังกง ลาซุทะลักทักทัก ลาซุปากูเล้ง และลาซุซาปาอิตู โดยเนื้อร้องสามารถนำมาร้องกับทำนองใดก็ได้

ตัวอย่างเนื้อร้องใช้สำหรับแก้บน

เนื้อที่ 1

บูะจีระมาเซเมรา

บูะมีญาอ้ายกายู

ซาหะละสิเหรง्यानมะระ

เลอปัตนียจอนะจุจ

ความหมาย สิ่งใดที่ลูกหลานได้บนบานศาลกล่าวไว้ขอให้สิ่งที่บนไว้ขาด

เนื้อที่ 2

ซารูโตนดาลัมซากาลี

อานะจีตะกากากะบูตะ

บราปาโตนดาลัมซากาลี

ตาเบะจีละตุวันซามูวา

ความหมาย ขอขมาลาโทษสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ บริเวณที่แก้บน

ตัวอย่างเนื้อร้องเพื่อความบันเทิง

เนื้อที่ 1

ปาลงบูโล๊ะเตอหงะงารี ตะโหวดบูตีบุหงาจำปาศัก
 ฮาเต๊ะซูโระงาบังมือนารี กรานาบุติบาภิทยูมา
 ความหมาย ตัดไม้ไผ่กลางวัน ไปไม้ดอกจำปา คุณร้องเรารำ เมื่อใช้ให้รำก็รำ

เนื้อที่ 2

กราเณบาเต๊ะปายังลาปัน บือลีมาโกะดาลัมเปอกัด
 มาริเจะหงาบังฮาเต๊ะตะบือซัน บัวักมาโเบญจันนะมากัน
 ความหมาย ผ้าปาเต๊ะยาว 8 หลา ซื้อถั่วในตลาดมา มาชิเราจะสั่ง ว่าของเมา
 อย่างกิน

ทำนองลาฮูเล้งกังกง

ทำนองลาฮูทะลักทักทัก

ทำนองลาซูปากูเกล้ง

ทำนองลาซูปาอีตู

3. เพลงลา หรือลาซูปาเอะในภาษาอุรักลาไวย์ เป็นเพลงสุดท้ายที่ถือปฏิบัติ ทุกครั้งก่อนสิ้นสุดกิจกรรมทางดนตรี นักร้องและนักดนตรีอุรักลาไวย์มีความเชื่อว่าการแสดงทุกครั้งอาจจะเกิดความผิดพลาดขณะทำการแสดง ดังนั้นการบรรเลงเพลงลาจึงเป็นการขอขมาต่อวิญญาณบรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์บริเวณที่

ทำการแสดง รวมถึงเป็นการขอพรให้คุ้มครองอุรูกลาไวย์ได้อยู่เย็นเป็นสุข การบรรเลงเพลงลางะบรรเลงประกอบการขับร้องด้วยบทเพลง ลาชูตาเบะจีจะ จำนวน 3 รอบ ถือเป็นอันเสร็จสิ้นกิจกรรมทางดนตรีรูเงกในพิธีกรรมแก้บนของกลุ่มชาติพันธุ์อุรูกลาไวย์

เนื้อร้องลาชูตาเบะจีจะ

ตาเบะลาจีจะตาเบะลานะตุวัน ตาเบะมเดิงจะตุวันชากลียา
เซปาบามาเงินกาวันเบอกาวัน มานะชาละมิตะมะอาโปนกัน
ความหมาย ลาสั่งศักดิ์สิทธิ์เจ้าที่เจ้าทางทั้งหมดหากทำผิดอะไรขอให้ยกโทษ

ทำนองลาชูตาเบะจีจะ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

ความเป็นมาของพิธีกรรมแก้บนกลุ่มชาติพันธุ์อุรูกลาไวย์เกิดจากระบบความคิด และความรู้สึกในเรื่องวิญญาณของบรรพบุรุษสิ่งที่มองไม่เห็นในธรรมชาติว่าเป็นสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจคอยช่วยดูแลปกป้องรักษาให้อยู่เย็นเป็นสุข เมื่ออุรูกลาไวย์เกิดความไม่สบายใจหรือมีความปรารถนาสิ่งใดก็จะอธิษฐานจิตเพื่อขอให้วิญญาณบรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือช่วยเหลือ โดยให้คำมั่นสัญญาว่าหลังจากที่ประสบความสำเร็จดังที่ขอแล้วจะตอบแทนในสิ่งที่บรรพบุรุษขอทาน ขอบใช้ หรือขอบฟง ในช่วงขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ อย่างเช่น อาหาร ขนม เสื้อผ้า ดนตรี เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ระบบความคิดเกี่ยวกับความเชื่อ

ในเรื่องวิญญานของบรรพบุรุษจึงเป็นมูลเหตุของการเกิดพิธีกรรมแก้บนที่
อุรุกรลาไว้วัยให้ความนับถือและปฏิบัติสืบต่อกันมา

ดนตรีรูกเป็นสิ่งที่อุรุกรลาไว้วัยใช้แก้บนในพิธีกรรม เมื่อประสบความสำเร็จดังที่ปรารถนา พิธีกรรมแก้บนจะจัดขึ้นในช่วงขึ้น 1 ค่ำ ถึง 15 ค่ำ ของ
ทุกเดือน ไม่นิยมจัดช่วงแรมเพราะเชื่อว่าเป็นเดือนดับทำอะไรไม่เจริญรุ่งเรือง
การที่นำดนตรีรูกมาแก้บนก็เพื่อเป็นการรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับ
บรรพบุรุษ อีกทั้งยังเป็นการรวมตัวพบปะสังสรรค์ สร้างความสัมพันธ์อันดี
ระหว่างนักดนตรีรูกด้วยกัน และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่ม
ชาติพันธุ์อุรุกรลาไว้วัยให้มีความเข้มแข็ง

ขั้นตอนการเตรียมพิธีกรรมแก้บน ประกอบด้วย 1) สถานที่จัดซึ่งเป็นในบ้าน
ใต้หิ้งของบรรพบุรุษ 2) อุปกรณ์และเครื่องเช่นสรวง ได้แก่ รูปภาพของบรรพบุรุษ
เทียนขี้ผึ้ง กายาน หมากพลู บุหรี่ใบจาก เหล้าแดง เหล้าขาว เหล้าเชียงซุน
น้ำเปล่า น้ำแดง ข้าวตอก และเครื่องดนตรีรูก 3) ผู้ประกอบพิธีและผู้ร่วมพิธี
ได้แก่ โต๊ะหม่อ นักร้องนักดนตรีรูก และอุรุกรลาไว้วัยที่มีความศรัทธา

เครื่องดนตรีรูกที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บน ประกอบด้วย ไวโอลิน (ปือมูล่า)
ร่ามะนา (บรานา) โหม่ง (กือตะวะ) ฉิ่ง (จียะ) และกรับ (กายู)

บทเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บนมีด้วยกัน 2 ช่วง คือ

1. ช่วงไหว้ครู จะบรรเลงดนตรีล้วนๆ บทเพลงละ 3 รอบ จำนวน 3 บทเพลง
ได้แก่ ลาฮูควา ลาฮูมะฮินัง และลาฮูอาย์มิตะ

2. ช่วงแก้บน จะบรรเลงดนตรีประกอบร้องจำนวน 7 บทเพลง ได้แก่
ลาฮูควา ลาฮูมะฮินัง ลาฮูอาย์มิตะ ลาฮูเล้งกังกง ลาฮูทะลักทักทัก ลาฮู
ปากูเกล้ง และลาฮูซาปาอิตู เนื้อร้องที่ใช้แก้บนมีทั้งเนื้อร้องเฉพาะบทเพลง
ซึ่งมีเนื้อหาสำหรับแก้บน และเนื้อร้องทั่วไปที่มีเนื้อหาเพื่อความบันเทิง

ขนบธรรมเนียมก่อนการสิ้นสุดกิจกรรมการบรรเลงดนตรีรูก จะบรรเลง
บทเพลงลาฮูตาเบะจีเงะ จำนวน 3 รอบ ซึ่งเป็นเพลงลา (ลาฮูตาเบะ) ทุกครั้ง
เพื่อเป็นการขอขมาต่อวิญญานบรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์บริเวณที่ทำการแสดง
รวมถึงเป็นการขอพรเพื่อคุ้มครองอุรุกรลาไว้วัยให้อยู่เย็นเป็นสุข

2.อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาความเป็นมาของพิธีกรรมแก้บน กลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์ มีความเชื่อในเรื่องวิญญาณของบรรพบุรุษร่วมกันว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจคอยช่วยดูแลปกป้องรักษาให้อยู่เย็นเป็นสุข ความเชื่อในระบบความคิดนี้ส่งผลต่อการจัดระเบียบทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์เกิดเป็นลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมอย่างพิธีกรรมแก้บนหรืออุ้ยยั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Anthony D Smith (1991) ที่มองว่าลักษณะเด่นของชาติพันธุ์เปรียบเสมือนเครื่องมือที่กำหนดบทบาทของกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคม โดยอาศัยลักษณะเฉพาะของการมีบรรพชนร่วมกันเพื่อแสดงถึงความเป็นชุมชนชาติพันธุ์ ในส่วนของการประกอบพิธีกรรมแก้บนจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม อุรักลาไวย์ให้ข้อมูลโดยการระลึกถึงประสบการณ์ในอดีต เพื่อที่จะอธิบายขั้นตอนต่างๆ ของการประกอบพิธีกรรมซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นและการให้ความหมายของอุรักลาไวย์ในยุคปัจจุบัน จะเห็นว่าข้อมูลพิธีกรรมแก้บนครั้งนี้ อาจจะเป็นการรื้อฟื้นหรือสร้างความหมายขึ้นใหม่ภายใต้บริบทความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย ด้วยเหตุผลที่ว่า ปรากฏการณ์ในอดีตเกิดจากคนในปัจจุบันเป็นผู้กระทำในอดีตไม่มีความหมายตามแนวความคิดของมิเชล ฟูโก (สุรางค์ จันทวานิช 2554) แต่แนวคิดของเลวี สโตรสมองว่าเราไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจความหมายวัฒนธรรมได้เมื่ออยู่โดดๆ เพียงลำพังจะต้องทำความเข้าใจระบบความเชื่อ ความคิดของคนในอดีตจึงจะทำให้การศึกษาประวัติศาสตร์เดินต่อไปได้ (ธีรยุทธ บุญมี 2551)

ดนตรีรูเงกที่ใช้ในพิธีกรรมแก้บน เสียงดนตรีเป็นภาษาหนึ่งที่สื่อความหมายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความคิดกับวิญญาณบรรพบุรุษและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อุรักลาไวย์สร้างทำนอง เนื้อร้องของบทเพลงขึ้นมาเพื่อบูชาและใช้เป็นสิ่งตอบแทนตามที่ได้บนบานไว้กับวิญญาณของบรรพบุรุษ บทเพลงทั้ง 7 บทเพลง ที่นำมาใช้ในพิธีกรรมแก้บนเป็นบทเพลงที่นักดนตรีอุรักลาไวย์ยังคงรักษาสืบทอดและถือปฏิบัติกันมาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา เฝ้าพิซพันธ์ (2552) ศึกษาเรื่องดนตรีในวิถีชีวิตชาวอุรักลาไวย์ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และพงษ์ธร ลำเนาครุฑ (2548) ศึกษาเรื่องการศึกษาบทเพลงประกอบการละเล่นร่องเงิ้งจังหวัดภูเก็ต: กรณีศึกษาร่องเงิ้ง คณะพรสวรรค์ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของบทเพลงที่ใช้วิถีชีวิตอุรักลาไวย์ที่พบวานอกจาก

บรรเลงเพื่อความบันเทิงแล้วยังนำมาบรรเลงเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมแก้เคล็ดหรือแก้บน นอกจากนี้ในส่วนของความหมายของเนื้อร้องพบว่ามีส่วนที่ต่างและคล้ายกันบางส่วนในงานวิจัยเรื่อง พิธีลอยเรือ: ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของชาวเล กรณีศึกษาบ้านห้วยแหลม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ของอาภรณ์ อุกฤษณ์ (2532)

บรรณานุกรม

- ชาย โพธิ์สิตา. (2552). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติง.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2551). ประวัติศาสตร์ของโซซัวร์เส้นทางสู่โพสโตโมเดิร์นนิสึม. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- พงษ์ธร ลำเนาครุฑ. (2548). การศึกษาบทเพลงประกอบการละเล่นร่องเงิ้ง จังหวัดภูเก็ต: กรณีศึกษาร่องเงิ้ง คณะพรสวรรค์. กรุงเทพฯ: ปริญญานิพนธ์ ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พณัง ปานช่วย. (2554). ศึกษาดนตรีในวิถีชีวิตของชาวอุรักลาไวย์: การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี ณ บ้านสังกาอู๋ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. นครปฐม: สาขาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรวดี อึ้งโพธิ์. (2556). วัฒนธรรมทางดนตรีชาวเลอุรักลาไวย์ในหมู่เกาะบุโหลน จังหวัดสตูล. สงขลา: ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ลีโอนาร์โด อันดายา. (2549). ประวัติศาสตร์มาเลเซีย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโตโยต้า.
- สัญญา เฝ้าพิพพันธุ์. (2552). ดนตรีในวิถีชีวิตชาวอุรักลาไวย์ ตำบลเกาะลันตาใหญ่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีชาติพันธุ์วิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี. (1 ธันวาคม 2553). สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี. เข้าถึงได้จาก แนวนโยบายการฟื้นฟูชาวเล: <http://www.cabinet.soc.go.th>.

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภรณ์ อุภุชณ. (2532). **พิธีลอยเรือ: ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของชาวเล กรณีศึกษาบ้านหัวแหลม เกาะลันตา จังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ปริญญามนุษยศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกรัฐ ศรีสว่าง. (2552). **ดนตรีรำมะนาในพิธีลอยเรือ: กรณีศึกษาชาวเลอุรักลาโว้ย เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล**. กรุงเทพฯ: ปริญญาานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Anthony D. Smith. (1991). *Nation Identity*. Reno: University of Nevada Press.

Boas, F. (1940). *Race: Language and Culture*. New York: Macmillan.

Brono, N. (1962). *An Introduction to Folk Music in the United States*. London: Wayne State University.

Brono, N. (1964). *Theory and Method in Ethnomusicology*. London: Collier Macmillan.

M.Q. Patto. (1990). *Qualitive Evaluation and Research Method*. CA: Sage: Newbury Park.

Sachs C. (1940). *The History of Musical Instruments*. New York: W.W.Norton.